

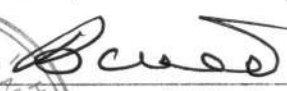
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ЕКОНОМІКА»

Третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 051 Економіка
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Кваліфікація: Доктор філософії зі спеціальності «Економіка»

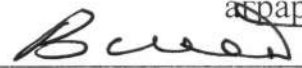
ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Миколаївського національного аграрного університету

Голова вченої ради
В.С. Шебанін
(протокол № 7 від «28» березня 2017 р.)

Освітня програма вводиться в дію
з 01 вересня 2017 р.

Ректор Миколаївського національного
аграрного університету

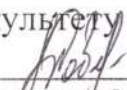

В. С. Шебанін
(наказ № ~~14~~ від «17» 07. 2017 р.)

Миколаїв
2017 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень (PhD)
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 Економіка
Освітня кваліфікація	доктор філософії

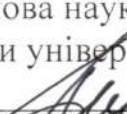
РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

Науково-методичною комісією
факультету менеджменту
Голова НМК
факультету менеджменту,
 Г.В. Коваленко
(протокол № 7 від «15» березня 2017 р.)

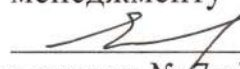
ПОГОДЖЕНО

Перший проректор,
 Д.В. Бабенко
«28» березня 2017 р.

РЕКОМЕНДОВАНО

Науково-методичною радою
університету
Голова науково-методичної
ради університету,
 Д.В. Бабенко
(протокол № 7 від «22» березня 2017 р.)

Директор Навчально-наукового
інституту економіки та управління,
 В.П. Клочан
«20» березня 2017 р.

Вчена рада факультету менеджменту
Голова вченої ради факультету
менеджменту
 О.В. Шобаніна
(протокол № 7 від «20» березня 2017 р.)

І РОЗРОБЛЕНО:

проектною групою факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету.

ВНЕСЕНО:

Миколаївським національним аграрним університетом Міністерства освіти і науки України

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданнях вченої ради факультету менеджменту, науково-методичної ради факультету, вченої ради Миколаївського національного аграрного університету 24 квітня 2016 р. протокол № 9.

ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ:

Розроблено відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, з урахуванням вимог Галузевого стандарту вищої освіти – ГСВО МОН (наказ Міністерства освіти і науки України від 04.07.2013 р. № 895, введено у дію з 01.09.2013 р.); Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених Науково-методичною Радою Міністерства освіти і науки України від 29.03.2016 р., протокол № 3.

РОЗРОБНИКИ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ:

1. Шибаніна О.В. – доктор економічних наук, професор, декан факультету менеджменту;
2. Котикова О.І. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємств;
3. Ключник А.В. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і аудиту;
4. Гончаренко І.В. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри світового сільського господарства та зовнішньоекономічної діяльності.

Програма не може бути повністю або частково відтвореною, тиражованою й розповсюдженою без дозволу Миколаївського національного аграрного університету.

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	051 «Економіка»
Освітня кваліфікація	У назві кваліфікації зазначаються ступінь доктора філософії та галузь знань (доктор філософії у галузі соціальних та поведінкових наук). У разі якщо дисертаційне дослідження виконано в суміжних галузях знань, ступені доктора філософії і доктора наук присуджуються у провідній галузі із зазначенням міжгалузевого характеру роботи.
Кваліфікація в дипломі	Диплом доктора філософії спеціальності 051 «Економіка». У дипломі доктора філософії зазначаються назва вищого навчального закладу (наукової установи), в якому здійснювалася підготовка, назва вищого навчального закладу (наукової установи), у спеціалізованій вченій раді якого (якої) захищено наукові досягнення, а також назва кваліфікації, що складається з інформації про здобутий особою науковий ступінь, галузь знань або спеціальність.
Опис предметної області	<p>Мета програми Підготовка висококваліфікованих науковців і науково-педагогічних кадрів шляхом здійснення наукових досліджень і отримання нових або практично спрямованих результатів, а також підготовки і захисту наукових досягнень (дисертацій).</p> <p>Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти за Законом України «Про вищу освіту», восьмий кваліфікаційний рівень Національної рамки кваліфікацій.</p> <p>Загальний:</p> <p>Дослідження закономірностей і розроблення науково-практичних основ, методів і підходів щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - процесів, які відбуваються у економіці; - фундаментальних та прикладних проблем щодо розвитку економіки; - організації системного дослідження процесів і явищ, виявлення взаємозв'язків з урахуванням обраної тематики дослідження; - проведення оцінки процесів і явищ через деталізацію критеріїв впливу на розвиток економіки, у тому числі з урахуванням глобалізаційних чинників впливу; - виявлення залежностей у часі і просторі та обґрунтування науково обумовлених підходів щодо розвитку економіки з урахуванням виявлених взаємозв'язків і взаємозалежностей; - наукове обґрунтування доцільності обґрунтованих підходів щодо розвитку економіки з урахуванням виявлених взаємозв'язків і взаємозалежностей, узагальнення результатів наукового дослідження.
Орієнтація програми	Освітня, дослідницька та прикладна. Наукові дослідження з новими та удосконаленими, практично спрямованими і цінними теоретичними і методичними результатами.
Особливості	Освітня складова програми. Програма реалізується у

<p>програми</p>	<p>невеликих групах дослідників. Програма передбачає диференційований підхід до здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня.</p> <p>Програма передбачає 30,0 кредитів ЄКТС для обов'язкових навчальних дисциплін, з яких 18,0 кредитів ЄКТС – це дисципліни загальної підготовки (філософія науки, вступ до спеціальності «Економіка», сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, організація і проведення навчальних занять, управління науковими проектами, реєстрація прав інтелектуальної власності), що передбачають набуття здобувачами вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня загальнонаукових (філософських) і професійних компетенцій. Окремо виділено набуття мовних компетенцій (7 кредитів ЄКТС) й універсальних навичок дослідника (12 кредитів ЄКТС), 15 кредитів ЄКТС передбачено на дисципліни професійної підготовки за вибором здобувача.</p> <p>Практична підготовка здобувачів (педагогічна практика) становить 4 кредити ЄКТС, 4 кредити ЄКТС – заліково-екзаменаційні сесії.</p> <p>Наукова складова програми. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає здійснення власних наукових досліджень під керівництвом одного або двох наукових керівників з відповідним оформлення одержаних результатів у вигляді дисертації. Ця складова програми не належить до основної освітньої і оформлюється окремо у вигляді індивідуального плану наукової роботи здобувача і є складовою частиною навчального плану.</p> <p>Особливістю наукової складової освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності є те, що окремі складові власних наукових досліджень здобувачі зможуть виконувати під час практичних занять з дисциплін професійної підготовки.</p>
<p>Академічні права випускників</p>	<p>Навчання для розвитку та самовдосконалення у науковій та професійній сферах діяльності, а також інших споріднених галузях наукових знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка на 9-му (постдокторському) рівні НРК України зі спеціальності; - навчання на 8-му (докторському) рівні НРК України у споріднених галузях наукових знань; - освітніх програм, дослідницьких грантів і стипендії (у тому числі і закордоном), що містять додаткові освітні компоненти.
<p>Працевлаштування випускників (для регульованих професій - обов'язково)</p>	<p>Дослідницька і викладацька, адміністративна й управлінська діяльність.</p> <p>Посади згідно з класифікатором професій України.</p> <p>Асистент (2310.2), доцент (2310.1), професор (2310.1), директор (керівник) малого промислового підприємства (фірми) (1312), директор (начальник) організації (дослідної, конструкторської, проектної) (1210.1), директор (начальник) професійного навчально-виховного закладу (професійно-технічного училища, професійного училища і т. ін.) (1210.1), директор (начальник, інший керівник) підприємства (1210.1), директор (ректор, начальник) вищого навчального закладу (технікуму, коледжу, інституту, академії, університету і т. ін.) (1210.1), директор курсів підвищення кваліфікації (1210.1), директор науково-дослідного інституту</p>

	<p>(1210.1), директор центру підвищення кваліфікації (1229.4), завідувач (начальник) відділу (науково-дослідного, конструкторського, проектного та ін.) (1237.2), завідувач відділення у коледжі (1229.4), завідувач лабораторії (науково-дослідної, підготовки виробництва) (1237.2).</p> <p>Місце працевлаштування: вищі навчальні заклади аграрного й економічного спрямування, науково-дослідні інститути (станції, лабораторії), обласні та районні управління, Департамент економічного розвитку і торгівлі, підприємства, установи і організації різних форм власності.</p>
--	---

III Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми з підготовки доктора філософії становить 60 кредитів ЄКТС.

IV Перелік компетентностей випускника

№ п/п	Програмні компетенції	
1	Інтегральна компетентність	<p>Доктор філософії (рівень 8): Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики</p>
2	Загальні (універсальні)	<p>Перелік загальних компетентностей:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 3. Здатність планувати та управляти часом. 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою. 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. 11. Здатність бути критичним і самокритичним. 12. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. 13. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). 14. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. 15. Здатність приймати обґрунтовані рішення. 16. Здатність працювати в команді. 17. Навички міжособистісної взаємодії. 18. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. 19. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). 20. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

№ п/п	Програмні компетенції	
		<p>21. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>22. Здатність працювати автономно.</p> <p>23. Здатність розробляти та управляти проектами.</p> <p>24. Навики здійснення безпечної діяльності.</p> <p>25. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>26. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>27. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>28. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>29. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>30. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>31. Здатність до науково-професійного іншомовного мовлення.</p> <p>32. Здатність використовувати іноземну мову для представлення наукових результатів в усній та письмовій формах, для розуміння іншомовних наукових та професійних текстів для спілкування в іншомовному науковому і професійному середовищах.</p> <p>Здатність до цілісного викладу основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення.</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Комплексність у використанні інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p>Комплексність та системний підхід до проведення наукових досліджень на рівні доктора філософії.</p> <p>Компетентність володіння методами математичного і алгоритмічного моделювання при аналізі проблематики наукового дослідження.</p>
		<p>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних наукових джерел.</p> <p>Здатність працювати з різними джерелами інформації, аналізувати та синтезувати її, виявляти не вирішені раніше задачі (проблеми) або їх частини, формулювати наукові гіпотези.</p> <p>Комплексність в організації творчої діяльності та процесу проведення наукових досліджень. Здатність організовувати творчу діяльність та процес проведення наукових досліджень.</p> <p>Здатність оцінювати та забезпечувати високу якість виконаних робіт.</p> <p>Здатність бути критичним та самокритичним.</p> <p>Здатність критично сприймати та аналізувати чужі думки й ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми, рецензувати наукові публікації та автореферати, здійснювати критичний аналіз власних матеріалів.</p> <p>Здатність генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї (креативність).</p> <p>Комплексність у прийнятті обґрунтованих рішень.</p> <p>Комплексність у розробці та реалізації наукових проектів та програм. Здатність розробляти та реалізовувати наукові проекти і програми в галузі агрономії.</p> <p>Комплексність у педагогічній діяльності щодо організації та</p>

№ п/п	Програмні компетенції	
		здійснення освітнього процесу, навчання, виховання, розвитку і професійної підготовки студентів до певного виду професійно-орієнтованої діяльності.
3	Спеціальні (фахові)	<p>Комплексність у проведенні досліджень у галузі економіки.</p> <p>Комплексність у володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку економіки.</p> <p>Здатність планування та управління часом при проведенні і узагальненні наукових результатів.</p> <p>Комплексність у проведенні критичного аналізу різних інформаційних джерел, авторських методик, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів у галузі економіки.</p> <p>Комплексність у виявленні, постановці та вирішенні наукових задач та проблем у галузі економіки.</p> <p>Комплексність у формуванні структури наукових результатів (дисертаційної роботи) та рубрикації її змістовного наповнення.</p> <p>Здатність створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях.</p> <p>Комплексність у публічному представленні та захисті результатів наукового дослідження (дисертаційної роботи).</p> <p>Здатність брати участь у критичному діалозі. Здатність брати участь у наукових дискусіях на міжнародному рівні, відстоювати свою власну позицію.</p> <p>Здатність до підприємництва та прояву ініціативи щодо впровадження у виробництво результатів дисертаційного дослідження.</p> <p>Комплексність у набутті та розумінні значного обсягу сучасних науково-теоретичних знань у галузі економіки й суміжних спеціальностей.</p>

V Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, сформульований у термінах результатів навчання

1. Галузь використання

Освітньо-наукова програма установлює нормативну частину змісту навчання у залікових одиницях, засвоєння яких забезпечує формування компетенцій відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, включає перелік навчальних дисциплін і практик, форму державної атестації здобувачів вищої освіти, термін навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

Освітньо-наукова програма використовується для розроблення навчальних планів і програм навчальних дисциплін, створення засобів діагностики якості підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні, розроблення варіативної компоненти у підготовці здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії з урахуванням особливостей галузі знань, інтересів здобувачів вищої освіти та стейкхолдерів.

2. Структура освітньо-наукової програми

Зміст освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка» складається з чотирьох частин: здобуття глибинних знань зі спеціальності, оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, набуття універсальних навичок дослідника, здобуття мовних компетенцій. Загальний обсяг освітньої складової, визначеної для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, становить 1800,0 годин (60,0 кредитів ЄКТС), з нормативним терміном навчання 4 роки на базі другого магістерського рівня вищої освіти.

У загальний обсяг освітньої складової включено затрати часу на усі види і форми освітньої роботи: лекції, семінарські й практичні заняття, самостійна робота, консультації, заліково-екзаменаційні сесії, практику, попередній розгляд наукових досягнень.

Розподіл змісту освітньо-наукової програми за циклами навчальних дисциплін за критеріями нормативності і вибіркової представленості представлена у таблиці 1.

Таблиця 1 **Розподіл змісту освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні спеціальності 051 «Економіка» у Миколаївському національному аграрному університеті за циклами та критеріями**

Цикл дисципліни	Освітня складова, годин/кредитів	у тому числі:		Наукова складова, годин/кредитів
		Нормативні дисципліни, годин/кредитів	Вибіркові дисципліни, годин/кредитів	
Загальнонаукової підготовки	180/6 10,0%	180/6 100,0%	-	-
Спеціальної підготовки	810/27 45,0%	360/12 44,4%	450/15 55,6%	-
Дослідницької підготовки	360/12 20,0%	360/12 100,0%	-	-
Мовної підготовки	210/7 11,6%	210/7 100,0%	-	-
Практичної підготовки	120/4 6,7%	120/4 8,9%	-	-
Екзаменаційна сесія	120/4 6,7%	120/4 8,9%	-	-
Разом:	1800/60 100,0%	1350/45	450/15	5400/180

Примітка: Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року № 1556-VII один кредит дорівнює 30 годин.

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

3. Нормативна частина освітньо-наукової програми

Основна частина освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні включає навчальні дисципліни загальнонаукової, спеціальної (професійної), дослідницької, мовної та практичної підготовки (таблиці 2, 3, 4, 5). До нормативної (основної) частини також входить педагогічна практика.

Освітньо-наукова програма містить анотації навчальних дисциплін, які представлено у навчальному плані підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні.

Структура анотацій побудована з урахуванням компетентнісного підходу і містить інформацію щодо мети, завдань, предмету навчальної дисципліни, а також включає місце навчальної дисципліни в освітньому процесі з підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні, знань та вмінь, які формуються під час вивчення дисципліни здобувачами вищої освіти, зміст дисципліни за темами.

Таблиця 2 Нормативні (основні) навчальні дисципліни загальнонаукової підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 051 «Економіка» у Миколаївському національному аграрному університеті

Навчальні дисципліни	Загальний обсяг		Форма контролю
	годин	кредитів	
Філософія науки	90	3,0	екзамен
Вступ до спеціальності "Економіка"	90	3,0	екзамен
Разом:	180,0	6,0	-

Примітка: Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року № 1556-VII один кредит дорівнює 30 годин.

Таблиця 3 Нормативні (основні) навчальні дисципліни спеціальної (професійної) підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 051 «Економіка» у Миколаївському національному аграрному університеті

Навчальні дисципліни	Загальний обсяг		Форма контролю
	годин	кредитів	
Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності	90	3,0	залік
Організація і проведення навчальних занять	90	3,0	залік
Управління науковими проектами	90	3,0	залік
Реєстрація прав інтелектуальної власності	90	3,0	залік
Разом:	360,0	12,0	-

Примітка: Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року № 1556-VII один кредит дорівнює 30 годин.

Таблиця 4 Нормативні навчальні дисципліни дослідницької підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 051 «Економіка» у Миколаївському національному аграрному університеті

Навчальні дисципліни	Загальний обсяг		Форма контролю
	годин	кредитів	
Системний підхід використання методів математичного моделювання	90	3,0	екзамен
Спеціальні інформаційні системи і технології	90	3,0	екзамен
Організація і методика проведення наукових досліджень	90	3,0	екзамен
Педагогіка вищої школи	90	3,0	екзамен
Разом:	360,0	12,0	-

Примітка: Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року № 1556-VII один кредит дорівнює 30 годин.

Таблиця 5 Нормативні навчальні дисципліни мовної підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 051 «Економіка» у Миколаївському національному аграрному університеті

Навчальні дисципліни	Загальний обсяг		Форма контролю
	годин	кредитів	
Іноземна мова за професійним спрямуванням*	210	7,0	екзамен
Разом:	210	7,0	-

Примітка: Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року № 1556-VII один кредит дорівнює 30 годин.

* Передбачено години факультативних занять з іноземної мови за рахунок вільного часу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

Вивчення навчальних дисциплін передбачає набуття здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії таких компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій:

- здобуття глибинних знань зі спеціальності, за якою здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку;

- оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору;

- набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведенні навчальних занять, управління науковими проектами, складання пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності;

- здобуття мовних компетенцій, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою в усній та

письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

Основна частина освітньої складової підготовки здобувачів включає практичну складову – педагогічну практику, з метою набуття навичок в організації і проведенні навчальних занять.

АНОТАЦІЇ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН НОРМАТИВНОЇ (ОСНОВНОЇ) ЧАСТИНИ

Дисципліни циклу загальнонаукової підготовки:

1. Філософія науки

Мета дисципліни: підготовка у сфері науково-дослідної роботи, формування глибокого усвідомлення здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії сутності наукового пізнання, аналізу науки як специфічної форми пізнання, духовного виробництва і соціального інституту; ознайомлення із загальними закономірностями розвитку науки, її структурою, рівнями, методологією і методами наукового пізнання.

Завдання дисципліни полягають у вивченні: місця і ролі науки на різних етапах розвитку суспільства, особливостей наукового пізнання і його структури, аналізу пізнавальних процедур і методів, що забезпечують породження нового знання.

Предмет дисципліни: дослідження загальних закономірностей наукового знання на різних етапах історії розвитку суспільства.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки фахівців: дисципліна базується на знанні філософії, перш за все на таких її розділах, як теорія пізнання, діалектика, на соціології, основах наукового дослідження і забезпечує формування світоглядної позиції науковця, озброює філософськими основами та методологією наукового пізнання, забезпечує кваліфіковане проведення наукових досліджень.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен

Знати:

- основні етапи розвитку європейської наукової думки;
- особливості осмислення науки в європейській філософії;
- методи і форми наукового пізнання;
- способи буття науки;
- фундаментальні норми етики наукового співтовариства;
- вміти відрізнити наукове знання від інших форм освоєння світу (мистецтво, релігія, філософія, паранаукові знання);
- знаходити філософські передумови в змістовній стороні природничих і гуманітарних теорій;

Володіти:

- навичками самостійного експериментального дослідження явищ природи;

- навичками грамотного й ефективного опису результатів спостережень і експериментів;
- навичками застосування математичних методів в науковому дослідженні;
- навичками фізичного та математичного моделювання;
- методологією природничо-наукового і гуманітарного пізнання;
- способами класифікації наукових теорій;
- способами відмінності істинного знання від знання помилкового.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Наука як спосіб пізнання світу.

Тема 2. Наука як елемент культури. Основні типи наукової раціональності.

Тема 3. Наука ХХ-ХХІ століть.

Тема 4. Філософські проблеми природознавства.

Тема 5. Філософські проблеми соціально-гуманітарних наук.

2. Вступ до спеціальності "Економіка"

Мета дисципліни: підготувати здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії до освітнього процесу та здійснення науково-дослідної діяльності у вищому навчальному закладі відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті та науково-технічній діяльності в контексті Болонської декларації.

Завданням навчальної дисципліни є:

- сформувати у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії систему знань щодо сутності та соціального значення освітнього процесу та науково-дослідної діяльності;
- означити сучасні напрями розвитку вищої школи та науково-дослідної діяльності в Україні;
- засвоїти основні терміни та поняття системи організації освітнього процесу та науково-дослідної діяльності у вищому навчальному закладі України з урахуванням світових тенденцій;
- сформувати у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії навички самостійного й ефективного навчання та проведення науково-дослідної діяльності як основи підготовки здобувачів вищої освіти третього рівня.

Предмет дисципліни: це складові системи організації підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. Вивчення дисципліни ґрунтується на матеріалах нормативних дисциплін магістерського рівня освіти.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен:

Знати:

- нормативно-законодавчі акти України у сфері вищої освіти та науково-технічної діяльності;

- основні принципи функціонування системи вищої освіти та науково-технічної діяльності в Україні;
- складові освітньої та наукової підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії спеціальності «Економіка»;
- загальні основи і принципи організації освітнього процесу та науково-технічної діяльності у вищій школі;
- особливості самоменеджменту ефективного навчання та проведення науково-дослідної діяльності сучасного здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії вищого навчального закладу;
- правила і норми охорони праці, безпеки життєдіяльності та поведінки здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії у вищому навчальному закладі;
- систему інформаційного забезпечення освітнього процесу та здійснення науково-дослідної діяльності;
- технологію розробки стратегічних і поточних планів освітнього процесу та здійснення науково-дослідної діяльності закладу освіти;
- структуру навчальної програми спеціальності;
- структурно-логічну схему підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності;
- освітньо-наукову програму спеціальності;
- виробничі функції та типові задачі діяльності здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії.

Уміти:

- планувати, організувати і аналізувати власну навчальну та науково-дослідну діяльність;
- використовувати найефективніші засоби самоорганізації навчання та проведення науково-дослідної діяльності;
- самостійно працювати з різними джерелами інформації;
- організувати та вести пошукову та науково-дослідну роботу.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Вища освіта в Україні у контексті Болонського процесу. Державний стандарт вищої освіти в Україні.

Тема 2. Організація освітнього процесу та науково-дослідної діяльності у ВНЗ та на факультеті.

Тема 3. Організаційні передумови підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії з економіки.

Тема 4. Зміст, характер та сфера майбутньої професійної діяльності. Галузева специфіка змісту підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ВНЗ.

Тема 5. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

Тема 6. Роль проектної групи випускової кафедри в підготовці здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

Тема 7. Інформаційно-методичне забезпечення навчального процесу та науково-дослідної діяльності ВНЗ.

Тема 8. Особливості самоменеджменту ефективного навчання та проведення науково-дослідної діяльності сучасного здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії вищого навчального закладу.

Тема 9. Професійне самовизначення здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії.

Дисципліни циклу спеціальної (професійної) підготовки:

1. Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності

Мета дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії сучасного рівня інформаційної та комп'ютерної культури, набуття практичних навичок роботи на сучасній комп'ютерній техніці і використання сучасних інформаційних технологій для вирішення різноманітних завдань у практичній діяльності за фахом.

Завдання дисципліни: ознайомлення з основами організації науково-дослідної діяльності на основі використання сучасних інформаційних технологій; забезпечення набуття навиків використання комп'ютерної техніки, ресурсів Internet для набуття даних та знань за тематикою наукових досліджень, аналізу об'єкту досліджень; забезпечення набуття навичок аналізу та оформлення результатів наукових досліджень.

Предметом вивчення дисципліни є засоби комп'ютерної техніки, формалізація та алгоритмізація сучасних інформаційних процесів.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії: програму вивчення нормативної дисципліни «Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності» складено відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен

Знати:

- головні напрямки використання інформаційних систем та технологій для вирішення наукових завдань;
- особливості технології збору даних для наукових досліджень;
- головні програмні продукти та інструментальні засоби, що використовуються в наукових і маркетингових дослідженнях;
- використовувати інформаційні технології для редагування та оформлення наукових досліджень;
- методологічні основи створення інформаційних баз даних;
- типологію та характерні ознаки сучасних інформаційних технологій.

Вміти:

- користуватися довідковою системою програм;
- створювати та редагувати графічні та текстові дані в стандартних програмах;
- використовувати автоматичні системи вводу інформації в комп'ютері; створювати та використовувати бази даних для наукових досліджень;

- використовувати найбільш поширені пошукові системи Internet для збору даних;
- використовувати спеціальні програмні продукти для оформлення результатів наукових досліджень;
- працювати з науковою літературою, виконувати постановку та розробляти алгоритм розв'язання завдань, вміти вибирати та використовувати апаратно-програмні засоби для розв'язання задач;
- створювати інформаційну базу та працювати з нею при виконанні конкретних функцій управління.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Інформаційні процеси в наукових і маркетингових дослідженнях.

Тема 2. Характеристика, принципи створення ІСМ (інформаційних систем маркетингу).

Тема 3. Типові технологічні засоби автоматизації функцій управління маркетинговою діяльністю.

Тема 4. Технологічні засоби підтримки прийняття маркетингових рішень

Тема 5. Технологічні засоби реалізації маркетингових моделей.

Тема 6. Організація маркетингових досліджень з використанням комп'ютерних технологій обробки інформації.

Тема 7. Інформаційна технологія розв'язання задач з дослідження ринку та попиту.

Тема 8. Інформаційна технологія розв'язання задач з наукових досліджень.

Тема 9. Інформаційна технологія розв'язання задач з розрахунку цін на товари.

Тема 10. Інформаційна технологія розв'язання задач з рекламної діяльності.

2. Організація і проведення навчальних занять

Мета дисципліни: підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії до виконання обов'язків викладача вищого навчального закладу.

Завдання дисципліни:

- поглиблення, розширення, інтеграція знань з циклу психолого-педагогічних дисциплін;

- практичне опанування студентами методики організації навчального і виховного процесів у вищих навчальних закладах;

- виховання у здобувачів вищої освіти особистісних якостей майбутнього педагога, прагнення постійно займатися саморозвитком і самовдосконаленням.

Предмет дисципліни: теоретичні та методичні положення організації навчального процесу у вищій школі.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен

Знати:

- нормативно-правову базу організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах;
- напрями діяльності викладача вищого навчального закладу, специфіку організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах;
- основні методи, прийоми та засоби навчання, сучасні освітні технології, що використовуються у вищих навчальних закладах.

Вміти:

- Застосовувати знання теорії та методики викладання у вищій школі для аналізу і вирішення проблем, що виникають в процесі фахової діяльності майбутніх фахівців.
- Використовувати методи діагностики стану навчально-виховного процесу та методики організації навчально-виховного процесу.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії:

Курс «Організація і проведення навчальних занять» для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії завершує весь цикл педагогічних дисциплін і логічно пов'язаний з проведенням педагогічної практики.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Предмет, задачі, основні категорії теорії та методики навчання у вищій школі.

Тема 2. Методи та методика педагогічних досліджень.

Тема 3. Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу.

Тема 4. Педагогічна культура викладача ВНЗ.

Тема 5. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії як суб'єкт педагогічної діяльності.

Тема 6. Методика організації навчально-виховної роботи у ВНЗ.

Тема 7. Дидактика, основні категорії закономірності та принципи. Форми та методи навчання у вищій школі.

Тема 8. Сучасні технології навчання.

Тема 9. Контроль та облік знань, умінь, навичок студентів у вищих закладах освіти.

3. Управління науковими проектами

Мета дисципліни: оволодіння фахівцями сучасними теоретичними основами та практичними навичками управління науковими проектами.

Завдання дисципліни: забезпечення науково-методичного підґрунтя опанування здобувачами основних інструментів управління проектами в організації.

Предмет дисципліни: методологія створення наукових проектів та проектного аналізу.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. Дисципліна тісно пов'язана з іншими дисциплінами навчального плану: Спеціальні інформаційні системи і

технології, Системний підхід використання методів математичного моделювання, Спеціальні інформаційні системи і технології, Організація і методика проведення наукових досліджень.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен

Знати:

- методи підготовки, оцінювання, аналізу та експертизи наукових проектів;
- концептуальні методи і підходи, які використовуються у міжнародній практиці при здійсненні аналізу наукових проектів;
- джерела формування ресурсів для реалізації наукових проектів і їх оцінку;
- основні принципи, положення, залежності і взаємозв'язки у створенні й аналізі наукових проектів;
- сутність і всебічний підхід до оцінки наукового проекту з позицій комерційної, екологічної, соціальної, інституційної, технічної, фінансової та економічної.

Вміти:

- визначити кошторисну вартість створення наукового проекту та оформляти відповідну документацію;
- проводити аналіз наукових проектів;
- оцінити науковий проект;
- скласти техніко-економічне обґрунтування наукового проекту;
- виконати фінансовий та економічний аналіз наукового проекту;
- здійснювати управління науковими проектами та застосовувати сучасні інформаційні технології для управління ними.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Сутність та основні завдання наукового проекту.

Тема 2. Методологічні засади управління науковими проектами.

Тема 3. Ініціювання наукових проектів.

Тема 4. Управління інтеграційними процесами наукового проекту.

Тема 5. Планування ресурсного забезпечення проекту.

Тема 6. Інституційний аналіз наукового проекту.

Тема 7. Соціальний аналіз наукового проекту.

Тема 8. Екологічний аналіз наукового проекту.

Тема 9. Комерційний аналіз наукового проекту.

Тема 10. Фінансовий аналіз наукового проекту.

Тема 11. Економічний аналіз наукового проекту.

Тема 12. Ризики наукових проектів та їх оцінка.

Тема 13. Оцінювання та капітальні інвестиції.

Тема 14. Впровадження наукового проекту.

4. Реєстрація прав інтелектуальної власності

Мета дисципліни: сформулювати комплекс теоретичних знань з

процедури реєстрації інтелектуальної власності як визначальної економіко-правової категорії інформаційного суспільства.

Завдання дисципліни: дослідження сутності та специфіки інтелектуального капіталу та інтелектуальної власності; аналіз систем охорони та захисту інтелектуальної власності; виявлення напрямів розвитку інтелектуальної власності у процесі формування національної інноваційної системи; забезпечення інтелектуального та соціального розвитку особистості шляхом вивчення правових та економічних засад інтелектуальної власності.

Предмет дисципліни: система правових відносин щодо реєстрації прав інтелектуальної власності майнових та особистих немайнових прав авторів, підстави їх виникнення та здійснення.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії: навчальна дисципліна «Реєстрація прав інтелектуальної власності» є нормативною складовою стандарту вищого навчального закладу, викладається для здобувачів третього рівня вищої освіти. Вивчення цієї дисципліни має велике значення за інтенсивного розвитку ринку прав на об'єкти інтелектуальної власності, перетворення їх на важливий чинник конкурентоспроможності підприємства та економіки в цілому. Сучасному фахівцю будь-якої галузі знання теорії та практики з питань інтелектуальної власності необхідні для здійснення професійної діяльності в умовах економічного обігу.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен

Знати:

- основні поняття та складові системи інтелектуальної власності;
- загальне законодавство України з питань інтелектуальної власності;
- об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності;
- права власників діючих охоронних документів та заявників на об'єкти промислової власності;
- засади організації охорони прав інтелектуальної власності;
- методики визначення (оцінювання) вартості об'єктів інтелектуальної власності;
- процедуру реєстрації інтелектуальної власності;
- складові міжнародної системи охорони інтелектуальної власності;
- порушення прав інтелектуальної власності;
- належний спосіб захисту порушених прав суб'єктів інтелектуальної власності;
- вартість об'єктів інтелектуальної власності.

Уміти:

- оперувати поняттями і категоріями права на результати інтелектуальної діяльності та засоби індивідуалізації;
- аналізувати, тлумачити і правильно застосовувати норми, що регулюють правовідносини у сфері результатів інтелектуальної діяльності і

засобів індивідуалізації;

- аналізувати юридичні факти, що вимагають захисту прав на результати інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації;

- застосовувати правові акти та документи у сфері захисту результатів інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації;

- встановлювати наявність правопорушення у сфері результатів інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації;

- визначати загальні підстави притягнення до цивільно-правової, адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення законодавства про інтелектуальну власність.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Поняття інтелектуальної власності.

Тема 2. Поняття авторського права.

Тема 3. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.

Тема 4. Система охорони інтелектуальної власності в Україні.

Тема 5. Правова охорона об'єктів патентного права.

Тема 6. Правова охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.

Тема 7. Правова охорона об'єктів авторського та суміжних прав.

Тема 8. Міжнародна правова охорона інтелектуальної власності.

Тема 9. Захист прав інтелектуальної власності.

Тема 10. Комерціалізація інтелектуальної власності.

Тема 11. Права та обов'язки власників охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності.

Тема 12. Правова форма реалізації права на об'єкт інтелектуальної власності.

Дослідницький цикл:

1. Системний підхід використання методів математичного моделювання

Мета дисципліни: опанування теорії та набуття практичних навичок в застосуванні методики моделювання в практичній діяльності; розкриття значення математичних методів для управління господарством, виявлення наявних резервів виробництва.

Завдання дисципліни: ознайомлення здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії і здобувачів з різноманітними математичними методами для підвищення ефективності технологічних процесів в народному господарстві, формування системи знань з методології та інструментарію моделювання, формування практичних навичок щодо застосування сучасних методів моделювання в управлінні господарством.

Предмет дисципліни: вивчення системного підходу для використання методів математичного моделювання та методологічних підходів до побудови і застосування економіко-математичних моделей.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки фахівців. Дисципліна є логічним завершенням основних теоретичних положень, ідей і практичних

задач, що вивчаються в навчальних дисциплінах: вища математика, математичне програмування, теорія ймовірностей та математична статистика, оптимізаційні методи і моделі, економетрія, мікроекономіка, макроекономіка, економіка підприємств, статистика, економіко-математичні моделі аналізу і аудиту.

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен

Знати:

- методологічні принципи постановки задач кількісного аналізу та математичного моделювання в управлінні національним господарством;
- класи математичних методів і моделей управління об'єктами та процесами ринкової економіки;
- принципи та методичні підходи до побудови економіко-математичних моделей;
- концептуальні положення та інструментарій аналізу математичних моделей і методів та їх застосування в управлінні економічними процесами.

Вміти:

- ставити задачі кількісного аналізу та математичного моделювання;
- розробляти і досліджувати аналітичні та комп'ютерні економіко-математичні моделі для їх застосування в процесах аналізу, оцінювання, прогнозування, планування та прийняття рішень;
- розробляти і застосовувати динамічні економіко-математичні моделі та методи аналізу і прогнозування процесів і явищ;
- проводити логіко-математичний аналіз та узагальнення наукової інформації;
- застосовувати математичну теорію та методи для дослідження реальних економічних процесів, побудови економіко-математичних моделей та прийняття оптимальних управлінських рішень.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Предмет, метод і понятійний апарат економічної кібернетики.

Тема 2. Моделювання соціально-економічних систем як основний метод економічної кібернетики.

Тема 3. Основні методи розв'язання задач моделювання.

Тема 4. Розв'язування лінійних рівнянь та їх систем.

Тема 5. Основні теоретичні положення. Дослідження графічних об'єктів доступних в прикладній програмі MATLAB.

Тема 6. Методи екстраполяції тенденції соціально-економічних систем.

Тема 7. Аналітичне вирівнювання тренда.

Тема 8. Трендові моделі за кривими зростання.

2. Спеціальні інформаційні системи і технології

Мета дисципліни: оволодіння знаннями про спеціальні інформаційні технології, формування навичок та умінь їхнього використання.

Завдання дисципліни: вивчення структури, компонентів та етапів побудови інформаційних систем і технологій та набуття навичок і вмінь

розробляти, аналізувати, адаптувати та використовувати спеціальні інформаційні системи, програмні продукти, інформаційні засоби та технології.

Предмет дисципліни: інформаційно-комунікаційні технології.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки фахівців. Навчальна дисципліна базується на знаннях з дисциплін: «Інформатика та комп'ютерна техніка», «Стратегічне управління», «Системний підхід використання методів математичного моделювання» і є основою для підготовки наукових робіт за спеціальністю та в подальшій практичній роботі за фахом.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен

Знати:

- спеціальні інформаційні системи та технології у галузях економіки та способи їх практичного використання;
- системи інформаційного забезпечення для прийняття управлінських рішень;
- інновації в галузі інформаційних систем та комунікацій для прийняття управлінських рішень;
- основні різновиди та функціональні можливості спеціальних інформаційних систем;
- перспективні напрямки розвитку існуючих інформаційних систем.

Вміти:

- працювати із операційними системами Windows та GNU Linux;
- систематизувати інформацію внаслідок процедур економічного та екологічного аудиту, експертизи проектів та ін.;
- використовувати аудит-карти в системі прийняття управлінських рішень;
- використовувати дані різних систем моніторингу для управління соціальними, економічними та екологічними системами;
- керувати наявними та створювати нові бази даних;
- здійснювати адаптацію існуючих систем до різних галузей економіки;
- розробляти концептуальні схеми нових інформаційних систем;
- вибирати та раціонально використовувати інформаційні системи і технології;
- визначати набір елементів та моделювати їх зв'язки, оцінювати ефективність різних варіантів інформаційного забезпечення управлінської діяльності.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Інформаційні системи та їх роль в економіці.

Тема 2. Технології оброблення інформації.

Тема 3. Основи інформаційної економіки.

Тема 4. Організація інформаційної бази системи оброблення інформації.

Тема 5. Аналітичні системи аналізу даних.

Тема 6. Сучасні підходи та організаційно-методичні основи створення ІС. Еволюція ІС.

Тема 7. Інтегровані інформаційні системи.

Тема 8. Системи підтримки прийняття рішень та експертні системи.

3. Організація і методика проведення наукових досліджень.

Мета дисципліни: формування знань з методології, теорії методу і процесу, психології, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності здобувач вищої освіти ступеня доктора філософіїських досліджень. Робоча програма передбачає формування культури та навичок проведення досліджень, впровадження їх результатів у практику діяльності організацій.

Завданням вивчення дисципліни є теоретична підготовка здобувачів третього рівня вищої освіти, формування культури та навичок проведення досліджень, впровадження їх результатів у практику діяльності.

Предмет дисципліни: методика та організація наукових досліджень.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки фахівців: нормативна навчальна дисципліна "Організація і методика проведення наукових досліджень" є складовою циклу спеціальної підготовки здобувачів третього рівня освіти та є базовою для вивчення дисциплін дослідницького циклу.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни студент повинен

Знати:

- зміст основних категорій у галузі наукової діяльності;
- стан наукової діяльності в Україні та за кордоном;
- особливості проведення наукового дослідження;
- методики дослідження, їх зміст і принципи розробки;
- етапи та форми процесу наукового дослідження;
- методологію сучасного наукового дослідження;
- інформаційне забезпечення процесу наукового дослідження;
- загальні вимоги до оформлення наукового дослідження.

Вміти:

- обґрунтовувати наукову проблему;
- розробляти методику та план наукового дослідження;
- добирати інформаційні джерела наукових досліджень;
- оформляти результати наукових досліджень;
- організовувати процес наукового дослідження;
- вибирати об'єкти наукового дослідження;
- застосовувати теоретичні та емпіричні методи дослідження;
- планувати науково-дослідні роботи;
- розробити змісту та структуру процесу наукового дослідження;
- формувати та обґрунтовувати наукові гіпотези;
- володіти традиційними та сучасними інноваційними методами проведення досліджень;

- оформляти результати наукових досліджень та впроваджувати їх у практику;

- визначати економічну ефективність наукових досліджень;

- здійснювати апробацію результатів наукових досліджень.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Основні етапи та форми процесу наукового дослідження.

Тема 2. Поняття та базові характеристики методів наукових досліджень.

Тема 3. Методи емпіричних досліджень.

Тема 4. Економіко-статистичний аналіз.

Тема 5. Наукове прогнозування як метод дослідження.

Тема 6. Планування як функція прогнозування.

Тема 7. Загальні підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження.

Тема 8. Методика збору наукової інформації.

Тема 9. Методи аналізу і обробки первинної статистичної інформації.

Тема 10. Зміст та структура кандидатської дисертації.

Тема 11. Оформлення результатів наукових досліджень.

Тема 12. Впровадження результатів наукових досліджень у практику.

4. Педагогіка вищої школи

Мета дисципліни: підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії до виконання обов'язків викладача вищого навчального закладу до науково-педагогічної діяльності, науково-дослідної роботи.

Завдання дисципліни: поглиблення, розширення, інтеграція знань з педагогіки, навчально-виховних технологій; практичне опанування різними формами організації навчального і виховного процесів у вищих навчальних закладах; виховання особистісних якостей педагога, прагнення постійно займатися саморозвитком і самовдосконаленням.

Предмет дисципліни: процес формування всебічного розвиненої особистості, духовно багатой людини, свідомого громадянина, фахівця вищої кваліфікації.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії: нормативна навчальна дисципліна "Педагогіка вищої школи" є складовою циклу спеціальної підготовки здобувачів вищої освіти третього рівня та є базовою для проходження педагогічної практики.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен

Знати: основні категорії педагогіки вищої школи, напрями діяльності викладача вищого навчального закладу, специфіку організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах, сучасних освітніх технологій;

Вміти: застосовувати знання методики викладання у вищій школі для аналізу проблем, що виникають в організації навчально-виховного процесу;

використовувати принципи, методи і форми освітньо-виховного впливу на соціально-психологічний стан студентського середовища.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи.

Тема 2. Методи та методика педагогічних досліджень.

Тема 3. Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу.

Тема 4. Педагогічна культура викладача ВНЗ.

Тема 5. Студент як суб'єкт педагогічної діяльності.

Тема 6. Методика організації виховної роботи у ВНЗ.

Тема 7. Дидактика, основні категорії закономірності та принципи. Форми та методи навчання у вищій школі.

Дисципліни мовної підготовки:

1. Іноземна мова за професійним спрямуванням

Мета дисципліни: Важливою складовою підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії є здобуття мовних компетенцій. Мовні компетенції повинні бути достатніми для представлення та обговорення результатів наукової роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії іноземною мовою, англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності, в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

Завдання дисципліни: формування у здобувачів навичок вільного володіння іноземною мовою як засобом спілкування в професійно-орієнтованих сферах комунікації, підвищення рівня лінгвістичної компетенції у професійній сфері, використання іншомовних матеріалів для підготовки і узагальнення результатів науково-дослідної роботи, участі у грантових проектах. Мотивацією щодо вивчення іноземної мови служить потреба здобувача у обробці іншомовних джерел для підготовки наукового дослідження. Тому однією з особливостей навчальної дисципліни є професійно орієнтований характер.

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який підтвердив рівень свого знання іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, має право на зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, як таких, що виконані у повному обсязі. А також на використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетенцій, для здобуття інших компетентностей, за погодженням з науковим керівником.

Предмет дисципліни: обсяг лексики та граматики іноземної мови, що дає можливість здійснювати професійне спілкування та одержати необхідну професійну інформацію з іноземних видань

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії: Дисципліна «Іноземна мова за професійним спрямуванням» займає вихідне місце у структурно-логічній схемі і спирається на загальноосвітній курс вивчення іноземної мови.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен

Знати:

- функціональні властивості мови, лінгвокраїнознавчі особливості;
- основні граматичні категорії;
- особливості ділового мовлення;
- особливості формування мовленнєвих умінь та навичок іноземною мовою.

Вміти:

- у виробничих умовах, опрацьовуючи професійно орієнтовані іншомовні (друковані та електронні) джерела, поповнювати свій лексичний запас та знання граматики;

- застосовувати свої знання з іноземної мови у ситуаціях усного ділового та професійного спілкування: здійснювати супроводження власних наукових досліджень; готувати доповідь-презентацію у певній професійно орієнтованій галузі з урахуванням результатів наукових досліджень; здійснювати усний обмін інформацією у процесі повсякденних, ділових та виробничих контактів, під час підготовки грантових проектів;

- у виробничих умовах, користуючись професійно орієнтованими іншомовними джерелами, здійснювати ознайомче, пошукове та вивчаюче читання з метою отримання інформації, що необхідна для вирішення певних завдань професійно-виробничої діяльності, підготовки наукового дослідження;

- здійснювати письмові контакти в ситуаціях професійного спілкування: вести ділове листування, укладати анотації та реферувати іншомовні джерела; заповнювати анкети, складати резюме;

- працювати з документами, релізами про партнерство, економічною інформацією за темою наукового дослідження, обробляти і групувати її, формувати результати дослідження;

- у виробничих умовах під час усного та письмового спілкування за допомогою відповідних методів застосовувати компоненти соціолінгвістичної компетенції для досягнення взаємного порозуміння;

- використовувати здобуті знання і компетенції у проведенні наукових досліджень і узагальненні наукових досягнень.

Зміст дисципліни за темами:

Тема 1. Функціональні властивості мови, лінгвокраїнознавчі особливості.

Тема 2. Основні граматичні категорії.

Тема 3. Особливості ділового мовлення.

Тема 4. Особливості формування мовленнєвих умінь та навичок іноземною мовою.

Тема 5. Особливості формування знань і вмінь науково-дослідного спрямування.

Тема 6. Підготовка наукових публікацій іноземною мовою.

Тема 7. Участь у грантових проектах і ділове листування.

Тема 8. Узагальнення результатів наукового дослідження іноземною мовою.

Тема 9. Професійно орієнтовані іншомовні джерела інформації (друковані й електронні).

Тема 10. Супроводження власних результатів наукового дослідження та їхнє представлення іноземною мовою.

4. Варіативна частина освітньо-наукової програми

Варіативна частина освітньо-наукової програми призначена для забезпечення індивідуалізації фахової підготовки. Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії містить перелік навчальних дисциплін за його вибором в обсязі, що становить 25 відсотків від загальної кількості кредитів ЄКТС – 450,0 годин або 15,0 кредитів ЄКТС від загальної кількості кредитів освітньої складової підготовки. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії мають право обирати навчальні дисципліни, які пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані із тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із науковим керівником, керівником факультету або підрозділу.

Варіативна частина освітньо-наукової програми підготовки включає навчальні дисципліни, які пов'язані із набуттям знань і вмінь, компетентцій відповідно до особливостей спеціальності 051 «Економіка» (таблиця 6).

Таблиця 6 Варіативні навчальні дисципліни підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 051 «Економіка» у Миколаївському національному аграрному університеті

Навчальні дисципліни	Загальний обсяг		Форма контролю
	годин	кредитів	
Інституціональна економіка	120	4,0	залік
Соціальна економіка	120	4,0	залік
Державні програми соціально-економічного розвитку	120	4,0	залік
Антимонопольна політика та механізм її реалізації	120	4,0	залік
Інноваційна політика	120	4,0	залік
Моніторинг соціально-економічних процесів	120	4,0	залік
Стратегічне управління людськими ресурсами	90	3,0	залік
Економічна безпека національної економіки	90	3,0	залік
Разом:	450	15,0	-

Примітка: Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року № 1556-VII один кредит дорівнює 30 годин.

Навчальні дисципліни обираються здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії по одній із кожного блоку, разом по 4 навчальні дисципліни

АНОТАЦІЇ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ВАРІАТИВНОЇ ЧАСТИНИ

Дисципліни циклу спеціальної (професійної) підготовки:

1. Інституціональна економіка

Мета дисципліни: розкрити умови і закономірності взаємодії економічних суб'єктів у ринковій економіці, вплив інституціональної структури на економічні процеси.

Завдання дисципліни: формування у студентів системи фундаментальних знань про сучасну ринкову економічну систему, оволодіння поняттями і категоріями, що забезпечують безпосередній перехід від глибоких узагальнень (фундаментальних знань) до понять практики; набуття вмінь використовувати теоретичні знання для розуміння конкретних економічних явищ, вироблення навичок створення відповідних моделей і проведення аналітичних досліджень проблем макро- і мікрорівня.

Предмет дисципліни: взаємодія економічних суб'єктів ринкової економічної системи.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії: вивчення дисципліни ґрунтується на матеріалах нормативних дисциплін магістерського рівня освіти.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач повинен

Знати: фундаментальні знання про сучасну ринкову економічну систему, оволодіння поняттями і категоріями, що забезпечують безпосередній перехід від глибоких узагальнень (фундаментальних знань) до понять практики, сутність інститутів, їх взаємозв'язку з цінностями, нормами, правилами; базові неінституційні теорії прав власності, трансакційних витрат та контрактів, основи теорії організацій, перш за все, домогосподарства, фірми, держави, їх взаємозв'язку з інституційною структурою суспільства

Вміти: застосовувати теорію суспільного вибору, обґрунтовувати «фіаско держави», досліджувати взаємовідносин між державою та ринком, використовувати теорії інституційних змін для дослідження особливостей трансформації інституційної структури України, використовувати теоретичні знання для розуміння конкретних теоретичних явищ; вироблення навичок створення відповідних моделей і проведення аналітичних досліджень проблем макро- і мікрорівня.

Зміст дисципліни за темами:

Тема 1. Предмет і метод інституціональної економіки.

Тема 2. Формування та етапи розвитку інституціоналізму.

Тема 3. Інституціональна структура ринкової економіки.

Тема 4. Права власності.

Тема 5. Трансакції та трансакційні витрати.

Тема 6. Економічні організації.

Тема 7. Домогосподарство.

Тема 8. Держава як економічна організація.

Тема 9. Контракти.

Тема 10. Людський капітал і мотивація.

Тема 11. Інституціональна трансформація економіки України.

2. Соціальна економіка

Мета дисципліни: формування цілісного світогляду і навичок системного мислення в галузі соціоекономічного функціонування суспільства, спрямованого на створення умов для розвитку і самореалізації особистості в швидкоплинних трансформаційних змінах глобального характеру.

Завдання дисципліни: вивчення еволюції теоретичних поглядів на роль і місце людини в розвитку економіки і соціуму, соціальної ролі власності, економічної влади, економічної свободи та економічної демократії, принципів соціальної справедливості і рівності у соціоекономічному розвитку; набуття вмінь аналізувати економічні процеси та їх вплив на соціальний розвиток людини і суспільства.

Предмет дисципліни: відносини, що формуються у сфері відтворення людини і соціуму під визначальним впливом соціокультурних чинників розвитку.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії: вивчення дисципліни ґрунтується на матеріалах нормативних дисциплін магістерського рівня освіти.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач повинен

Знати: основи прогнозування напрямків діяльності людини, сім'ї, групи, суспільства як соціально-економічних суб'єктів, виходячи з аналізу моделі розвитку економіки України

Вміти:

- використовуючи знання, набуті в процесі вивчення проблем теорії і практики соціальної економіки, за допомогою додаткової літератури, статистичного та фактичного матеріалу, проаналізувати структуру та фактори соціальних складових суспільного виробництва.

- використовуючи додаткову літературу, за допомогою набутих знань, визначати тенденції та особливості розвитку економічних систем.

- використовуючи знання теорії та практики соціальної економіки, за допомогою додаткової літератури критично оцінювати пріоритети та особливості регулювання взаємодій економічних суб'єктів.

- засновуючись на здобутих знаннях закономірностей розвитку соціальної економіки, з'ясувати пріоритетні напрямки інтеграції економічних суб'єктів в сучасну світогосподарську систему.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Соціокультурні засади функціонування економіки.

Тема 2. Еволюція теоретичних поглядів на роль і місце людини в розвитку економіки і соціуму.

Тема 3. Соціально-трудова відносина як сфера самореалізації та саморозвитку людини.

Тема 4. Сім'я, домогосподарство, підприємство і регіон в соціоекономічній системі.

Тема 5. Соціальна природа сучасної держави.

Тема 6. Власність і економічна влада: зміст і роль у розвитку соціуму.

Тема 7. Економічна свобода, економічна демократія, соціальна справедливість і рівність.

Тема 8. Аналіз доходів як матеріальної основи соціоекономічного розвитку.

Тема 9. Система соціального захисту і соціальної безпеки людини.

Тема 10. Соціоекономічна природа і сучасні парадигми глобалістики.

Тема 11. Соціальні імперативи забезпечення глобального розвитку суспільства у XXI столітті.

Тема 12. Стратегічний вибір України як умова безпечного соціоекономічного розвитку в XXI столітті.

3. Державні програми соціально-економічного розвитку

Мета дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії спеціальних знань про загальні принципи, форми, методи та організаційні основи державного програмування економіки.

Завдання дисципліни: сутність, цілі і завдання державних програм; теоретичні основи формування і реалізації стратегії соціально-економічної політики держави; методологія соціально-економічного програмування економічного й соціального розвитку.

Предмет дисципліни: система методів і засобів державного впливу на економічний і соціальний розвиток країни.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії: вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях таких дисциплін: політична економія, економічна діагностика, мікрота макроекономіка, управління проектами, фінансовий менеджмент, історія економічних учень, міжнародна економіка, економіка підприємств.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен

Знати:

- принципи, цілі, завдання, методи програмування соціально-економічного розвитку;

- методичні підходи до програмування соціально-економічного розвитку;

- принципи формування і використання фінансових ресурсів.

Вміти:

- здійснювати аналіз соціально-економічного розвитку;

- складати програми соціально-економічного розвитку окремих адміністративних одиниць України.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Теоретичні та методологічні основи управління соціально-економічним розвитком.

Тема 2. Основні засади програмування соціально-економічного розвитку.

Тема 3. Методи та види державного програмування.

Тема 4. Структура та порядок розробки програм.

Тема 5. Програмні документи економічного та соціального розвитку.

Тема 6. Програмно-цільовий метод в управлінні.

Тема 7. Система показників програмних документів.

4. Антимонопольна політика та механізм її реалізації

Мета дисципліни: полягає у формуванні компетенцій, необхідних для використання в управлінській діяльності знань щодо державної політики, спрямованій на сприяння розвитку товарних ринків і конкуренції, контроль і нагляд за діями органів влади, що обмежує або усуває конкуренцію, а також припинення монополістичної діяльності з боку господарюючих суб'єктів.

Завдання дисципліни: узагальнити особливості функціонування конкурентних і монопольних ринків; вивчити сферу застосування спеціалізованого законодавства, спрямованого на стимулювання розвитку і захист конкуренції; розкрити основні напрямки адвокатування конкуренції; розглянути форми антиконкурентних дій і їх ринкові наслідки; сформувати знання щодо можливостей захисту господарюючих суб'єктів від антиконкурентних дій учасників ринку; знати види відповідальності за порушення антимонопольного законодавства, процедури взаємодії з антимонопольним органом.

Предмет дисципліни: теоретичні та практичні засади, методологічні положення та інструментарій вивчення системи антимонопольного регулювання і проведення послідовної конкурентної політики в економіці.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії: вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях таких дисциплін: економічна теорія, менеджмент, основи маркетингу, інформаційні технології в управлінні, державне та регіональне управління.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен

Знати:

- основні напрями антимонопольної політики;
- особливості функціонування конкурентних і монопольних ринків;
- економічну сутність природних монополій і методи державного регулювання;
- органи влади і управління, які реалізують політику в сфері розвитку конкуренції.

Вміти:

- оцінювати ступінь інтенсивності конкуренції на ринку;

- виявляти і аналізувати закономірності в порушенні антимонопольного законодавства;

- використовувати чинну нормативну і законодавчу базу, що регулює конкурентні відносини для вирішення управлінських і політичних завдань, спрямованих на ефективне функціонування ринків

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Поняття монополії та конкуренції.

Тема 2. Оцінка стану конкурентного середовища на товарних ринках.

Тема 3. Особливості і тенденції в реалізації антимонопольної політики за кордоном.

Тема 4. Структура антимонопольного законодавства та органів, які контролюють його виконання.

Тема 5. Зловживання домінуючим положенням як форма монополістичних дій.

Тема 6. Дії формувань, які обмежують конкуренцію.

Тема 7. Роль рекламного законодавства в припиненні недобросовісної конкуренції.

Тема 8. Процеси економічної концентрації на товарних ринках та методи антимонопольного регулювання.

Тема 9. Поняття державної допомоги та преференцій.

Тема 10. Особливості регулювання окремих ринків.

Тема 11. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення антимонопольного законодавства.

5. Інноваційна політика

Мета дисципліни: оволодіння сучасними теоретичними основами та практичними навичками організації та управління інноваційними процесами.

Завдання дисципліни: вивчення найуживаніших напрямків розширення функцій маркетингу в стратегічному плануванні інноваційного процесу для створення товарних інновацій; оволодіння знаннями щодо основних положень товарної інноваційної політики, засобів сучасного маркетингу нововведень; оволодіння навичками самостійного здійснення оцінювання та відбору перспективних ідей нових товарів з використанням комп'ютерної техніки та програмно-математичних комплексів; оволодіння навичками розробляти концепцію товарної інновації.

Предмет дисципліни: теоретико-методичні положення та інструментарій управління процесом формування інноваційної політики.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії: вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях таких дисциплін: макроекономіка, мікроекономіка, методологія та організація наукових досліджень, інвестиційний менеджмент, економіка підприємства.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен

Знати:

- зміст і складові формування інноваційної політики;
- основну термінологію, яка супроводжує інноваційну діяльність в сучасних умовах в Україні, виходячи з діючих законодавчих і нормативних актів;
- місце та роль інновацій у системі політики підприємства з урахуванням сучасних світових тенденцій розвитку інноваційних процесів;
- сучасні методи і засоби вирішення інноваційних задач;
- принципи оцінки та види ефективності інноваційної політики;
- роль технічної естетики та ергономіки у підвищенні конкурентоспроможності товару;
- основні принципи творчої діяльності в процесі створення інноваційного товару.

Вміти:

- здійснювати вибір складових механізму нормативно-законодавчого та організаційно-інформаційного забезпечення реалізації інноваційної політики;
- формувати та обґрунтовувати стратегії розвитку товарної політики підприємства, використовуючи сучасні прийоми й методи стратегічного планування;
- аналізувати найбільш реальні шляхи вибору методів ефективного застосування результатів наукових досліджень для створення конкурентоспроможних товарів;
- здійснювати функціонально-економічне обґрунтування інноваційного продукту;
- розрахувати ефективність проекту створення інноваційного продукту, визначити економічний ефект, використовуючи сучасні методики

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Інноваційна політика, її сутність і складові.

Тема 2. Стратегії розвитку інноваційної політики.

Тема 3. Нормативно-законодавче забезпечення інноваційної діяльності.

Тема 4. Інформаційне та організаційне забезпечення інноваційного процесу.

Тема 5. Маркетингове забезпечення товарної інноваційної політики підприємства.

Тема 6. Науково-технічне співробітництво: конкуренція та кооперація в галузі сучасних інноваційних технологій.

Тема 7. Системне управління якістю інновацій.

Тема 8. Методи і засоби генерування ідей інновацій.

Тема 9. Оцінка ефективності інноваційної політики.

Тема 10. Програмно-інформаційні продукти, в оцінці ефективності інноваційної політики.

6. Моніторинг соціально-економічних процесів

Мета дисципліни: дослідження закономірностей розвитку економічних об'єктів за різних умов та визначення можливих їх станів у майбутньому, засвоєння змісту основних понять, категорій та термінів моніторингу соціально-економічних процесів, вивчення сутності основних законів, закономірностей та функцій термінів моніторингу соціально-економічних процесів; визначення його принципів, розкриття методів, форми та механізмів управління різними соціальними явищами й процесами в сучасному суспільстві на макро- і мікрорівнях

Завдання дисципліни: поглиблене вивчення моніторингу різних соціально-економічних процесів за допомогою застосування сучасного апарата економіко-математичного моделювання, що дозволяє проводити аналіз і прогнозування складних явищ при розробці стратегій соціально-економічного розвитку суб'єктів господарювання різних рівнів; вміння користуватись основними методами моніторингу соціально-економічних процесів; систематизації основних категорій та принципів моніторингу соціально-економічних процесів.

Предмет дисципліни: сукупність методів і моделей моніторингу соціально-економічних процесів та розробки прогнозів їх розвитку та стану.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії: вивчення дисципліни ґрунтується на матеріалах нормативних дисциплін магістерського рівня освіти.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач повинен

Знати: ролі та місце моніторингових досліджень у процесі розвитку і вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень у різних сферах життя сучасного суспільства; основні терміни, поняття та категорії теорії моніторингу соціально-економічних процесів; предмет, об'єкти та об'єкти моніторингу соціально-економічних процесів, його принципи і методи, функції; сучасні технології та підходи до визначення ефективності управлінських рішень у різних сферах життя сучасного суспільства.

Вміти:

- використовувати теоретичні засади моніторингу різних соціально-економічних процесів в практичній діяльності;

- застосовувати методи та технології моніторингу у сфері управління організаціями;

- організувати взаємодію між складовими системних соціально-економічних процесів;

- розрізняти загальне та специфічне у використанні статистичних, соціологічних, психологічних та інших методів у системі моніторингових досліджень;

- комплексно використовувати всі визначені методи у плануванні та організації діяльності підприємств, установ, організацій різних рівнів та різних сферах життя сучасного суспільства.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Соціальний моніторинг: визначення, форми, принципи організації.

Тема 2. Об'єкти соціального моніторингу.

Тема 3. Суб'єкти моніторингу соціально-економічних процесів.

Тема 4. Теоретико-методологічні підходи до вивчення соціально-економічних процесів.

Тема 5. Класифікація технологій моніторингових досліджень соціально-економічних процесів.

Тема 6. Організація і проведення моніторингового дослідження.

Тема 7. Статистичний моніторинг.

Тема 8. Соціологічний моніторинг.

Тема 9. Політико-правовий моніторинг.

Тема 10. Управлінський моніторинг.

Тема 11. Галузеві моніторинги.

Тема 12. Соціальний моніторинг.

Тема 13. Досягнення і перспективи використання технологій моніторингу соціально-економічних процесів.

Тема 14. Методологічні основи соціально-економічного прогнозування. Оцінювання якості прогнозів.

7. Стратегічне управління людськими ресурсами

Мета дисципліни: засвоєння знань з теоретико-методологічних аспектів розроблення стратегій, теорії та практики регуляційних процесів відтворення і використання трудових ресурсів, стратегічних планів, проектів і програм; створення системи стратегічного Озабезпечення її функціонування в динамічному ринковому середовищі

Завдання дисципліни: вивчення сучасних вітчизняних і зарубіжних концепцій підприємства в сфері використання людських ресурсів, стратегічного управління ними, методів аналізу та прогнозування розвитку зовнішнього і внутрішнього середовища, принципів формування цілей організації, моделей і методів розроблення системи стратегій з урахуванням обраної політики ведення бізнесу; набуття навичок стратегічного мислення, аналізу систем стратегічного управління організаціями

Предмет дисципліни: закономірності, концептуальні основи і принципи побудови систем стратегічного управління процесами відтворення і використання трудових ресурсів України

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії: вивчення дисципліни ґрунтується на матеріалах нормативних дисциплін магістерського рівня освіти.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач повинен

Знати:

- обґрунтування методичних принципів стратегічного управління людськими ресурсами;

- процес формування та аналізу кадрової політики;
- засади управління соціальним розвитком трудового колективу;
- основи застосування сучасних методів планування потреб у людських ресурсах;
- основи організації набору і відбору персоналу у конкретних умовах;
- умови проведення атестації персоналу та використання її результатів;
- методика оцінки ефективності та результативності управління людськими ресурсами.

Вміти:

- обґрунтовувати методичні принципи стратегічного управління людськими ресурсами;
- формувати та аналізувати кадрову політику;
- управляти соціальним розвитком трудового колективу;
- застосовувати сучасні методи планування потреби у персоналі;
- організовувати набір і відбір персоналу у конкретних умовах;
- проводити атестацію персоналу та використовувати її результати;
- оцінювати ефективність та результативність управління людськими ресурсами.

Тема 1. Еволюція розуміння і передбачення майбутнього організацій.

Тема 2. Передумови застосування стратегічного управління людськими ресурсами в організаціях.

Тема 3. Середовище господарської організації.

Тема 4. Визначення конкурентоспроможності людських ресурсів.

Тема 5. Методи аналізу і прогнозування розвитку середовища організації.

Тема 6. Стратегічне управління людськими ресурсами як реалізація цільового підходу.

Тема 7. Мета в стратегічному управлінні людськими ресурсами.

Тема 8. Сутність стратегії та «стратегічного набору».

Тема 9. Сутність стратегічного планування управління людськими ресурсами.

Тема 10. Стратегічні плани, проекти і програми.

Тема 11. Організаційне забезпечення стратегічного управління.

Тема 12. Фінансово-економічні аспекти реалізації стратегічних планів і програм.

Тема 13. Соціально-психологічне забезпечення стратегічного управління людськими ресурсами і формування стратегічної поведінки персоналу.

Тема 14. Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного управління людськими ресурсами.

8. Економічна безпека національної економіки

Мета дисципліни: надання здобувачам необхідних теоретичних знань та практичних навичок для засвоєння змісту нормативно-правової бази, яка регламентує національну економічну безпеку та економічну безпеку суб'єктів господарювання, оволодіння теорією економічної безпеки, а також навичками аналізу причин та умов виникнення основних суспільно-небезпечних явищ, які

виникають в економічній сфері, зокрема, тіньової економіки, економічної злочинності, організованої економічної злочинності, корупції тощо.

Завдання дисципліни: сукупність правових відносин, що виникають з приводу забезпечення економічної безпеки суб'єктів на макро- і мікрорівнях, а також стан їх правової регламентації та взаємозв'язок з деструктивними явищами, які відбуваються в економічній сфері держави.

Предмет дисципліни: сформувати розуміння державно-правового регулювання економічної діяльності за сферами, галузями, напрямками тощо; навчити визначати взаємозв'язок економічних процесів з криміналізацією економічних відносин; сформувати вміння реалізувати практичні навички з економічної безпеки на практиці, зокрема у протидії економічній злочинності; сформувати вміння аналізувати суспільно-небезпечні явища, які виникають в економічній сфері та застосовувати результати аналізу у професійній діяльності.

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії: вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях таких дисциплін: гроші і кредит, національна економіка, банківська система, аудит банківської діяльності, організація і методика економічного аналізу.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен

Знати:

- визначення поняття економічної безпеки, її елементи, суб'єкти, об'єкти, способи та методи реалізації;
- співвідношення понять “національна економічна безпека” і “економічна безпека суб'єкта господарювання”; “державна економічна безпека” і “недержавна економічна безпека”;
- механізм організації захисту від посягань на економічні інтереси суб'єкта господарювання;
- види, способи, методи захисту від посягань на економічні інтереси.

Вміти:

- реалізовувати знання у сфері економічної безпеки на макро-, мікро-, мега-економічному рівні;
- реалізовувати знання у сферах правоохоронної діяльності, юридичної практики як в державній, так і недержавній сферах;
- працювати в багатьох галузях діяльності – написання наукових робіт, проведення досліджень, робота в органах державної влади та управління; членство у спілках, асоціаціях та інших об'єднаннях;
- скласти план щодо захисту економічних інтересів, прийняти відповідальне рішення, самоорганізації щодо економічної безпеки на рівні окремого громадянина.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Економічна безпека у структурі національної економіки держави.

Тема 2. Організаційно-правові засади економічної безпеки національної економіки.

Тема 3. Сучасна економічна злочинність та заходи її попередження.

Тема 4. Система запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом як складова економічної безпеки національної економіки.

Тема 5. Правові та організаційні засади фінансового моніторингу в Україні.

Тема 6. Правові та організаційні засади інформаційної безпеки держави.

Тема 7. Основи економічної безпеки підприємства.

Тема 8. Соціальна складова в системі національної безпеки.

Тема 9. Інвестиційна складова економічної безпеки.

Тема 10. Інноваційна модель економічної безпеки.

VI Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	<p>Освітня складова програми. Система оцінювання знань за дисциплінами освітньо-наукової програми складається з поточного й підсумкового контролю.</p> <p><i>Поточний контроль</i> знань здобувачів проводиться в усній формі. <i>Підсумковий контроль</i> знань у вигляді екзамену або заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою (відповідно до навчального плану підготовки).</p> <p>У межах дисциплін, що забезпечують професійну підготовку, позитивні оцінки з поточного і підсумкового контролю можуть виставлятися автоматично, якщо здобувачем підготовлено й опубліковано наукові статті у збірниках, які входять до фахових видань або видань, які включено до міжнародних наукометричних баз. Кількість статей та їх тематика узгоджується з науковим керівником.</p> <p>Наукова складова програми. Оцінювання наукової діяльності здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється на основі кількісних та якісних показників, що характеризують підготовку наукових праць, участь у конференціях, підготовку окремих частин дисертації відповідно до затвердженого індивідуального плану наукової роботи здобувача. Звіти здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, за результатами виконання індивідуального плану, щорічно затверджуються на засіданні кафедр та вченій раді інституту (факультету) з рекомендацією продовження (або припинення) навчання в здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії.</p> <p>Освітня складова програми. Підсумковий контроль успішності навчання здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії проводиться у формі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - екзамен – за результатами вивчення таких обов’язкових дисциплін освітньої складової програми, як: філософія науки, вступ до спеціальності «Економіка», іноземна мова за професійним спрямуванням, а також результатами вивчення дисциплін дослідницького циклу; - залік – за результатами вивчення усіх інших дисциплін, які передбачено освітньої складовою навчального плану.
--	--

Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	Перевірка дисертаційних робіт на рівень академічного плагіату. Дисертаційна робота оприлюднюється на офіційному сайті університету.
Вимоги до атестаційного/єдиного державного кваліфікаційного екзамену (екзаменів) (за наявності)	Проведення єдиного державного кваліфікаційного екзамену. Підготовка і захист дисертаційної роботи.
Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)	Наукова складова програми. Кінцевим результатом навчання здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії є належним чином оформлений, за результатами наукових досліджень, рукопис дисертації, її публічний захист та присудження йому наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка».

Атестацію здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня здійснює постійно діюча спеціалізована вчена рада з відповідної спеціальності, яка функціонує у вищому навчальному закладі, де здійснювалася підготовка здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії його індивідуального навчального плану. Стан готовності дисертації здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії до захисту визначається науковим керівником, або науковими керівниками.

Освітньо-наукова програма підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників, оформлення результатів у вигляді дисертації. Наукова складова освітньо-наукової програми оформлюється у вигляді індивідуального плану наукової роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії і є невід'ємною частиною навчального плану здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії та може включати: фахові семінари, міждисциплінарні конференції, тренінги, підготовку публікацій, участь у грантових проектах, підготовку і узагальнення результатів наукових досягнень. Загальний обсяг навантаження на наукову складову освітньо-наукової програми становить 5400,0 годин або 180,0 кредитів ЄКТС на 4 роки навчання, що відображено у графіку освітнього процесу.

Спеціальність 051 «Економіка» є науковою спеціальністю, яка досліджує функціонування державних систем та механізмів управління економікою на галузевому, міжгалузевому та регіональному рівнях, методи і економічні важелі регулювання економічних процесів та їх ефективність; ефективність функціонування національного господарства; економічну політику держави, шляхи та засоби її реалізації; форми, методи та важелі державного регулювання національної економіки; удосконалення соціально-економічних відносин у державі, її регіонах і населених пунктах, формування та використання конкурентних переваг держави й регіонів та організаційно-економічні механізми регулювання розвитку країни та її території.

Потенційна тематика наукових досліджень здобувачів вищої освіти
ступеня доктора філософії зі спеціальності
051 "Економіка"

1. Державне прогнозування соціально-економічного розвитку національної економіки.
2. Інфраструктурне забезпечення комплексного розвитку інвестиційно-інноваційних процесів в регіонах.
3. Механізм реалізації структурної політики національної економіки в умовах євроінтеграції.
4. Моніторинг і стимулювання соціально-економічного розвитку держави та регіонів і просторової асиметрії розміщення продуктивних сил.
5. Організаційно-економічні механізми регулювання управлінської діяльності в аграрному секторі економіки.
6. Підвищення конкурентоспроможності держави (регіонів): теорія та практика.
7. Прогнозування та державне регулювання довгострокового економічного розвитку в сучасних умовах.
8. Прогнозування та макроекономічне планування в системі державного управління національною економікою: теорія та практика.
9. Регулювання соціально-економічного розвитку сільської місцевості з урахуванням стратегії розвитку держави.
10. Розвиток економічного районування та адміністративно-територіального устрою в умовах децентралізації.
11. Теоретичні та методологічні засади й механізми подолання соціально-економічної диференціації регіонів і депресивності просторового розвитку.
12. Територіальна організація національного господарства та напрями її удосконалення з урахуванням впливу новітніх регіональних і глобальних чинників.
13. Управління економічним розвитком регіонів: теорія та методологія.
14. Формування державної інвестиційної політики та механізм її реалізації в аграрному секторі економіки.
15. Формування державної інноваційної політики та механізм її реалізації в аграрному секторі економіки.
16. Формування ефективної антикризової політики держави в ринкових умовах.
17. Формування ефективної моделі державного регулювання національної економіки в умовах глобалізації.
18. Функціонування механізмів управління економічною безпекою національної економіки в умовах глобалізації.

VII Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

<p>Підходи до викладання та навчання</p>	<p>Підхід до викладання та навчання передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - впровадження активних методів навчання, що забезпечують особистісно-зорієнтований підхід і розвиток мислення у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії; - тісна співпраця здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії зі своїм науковим керівником (науковими керівниками); - підтримка та консультування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії з боку науково-педагогічних та наукових працівників Миколаївського національного аграрного університету і галузевих науково-дослідних інститутів, у тому числі забезпечуючи доступ до сучасного обладнання; - залучення до консультування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії визнаних фахівців-практиків; - інформаційну підтримку щодо участі здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у конкурсах на одержання наукових стипендій, премій, грантів (у тому числі у міжнародних); - надання можливості здобувачам вищої освіти ступеня доктора філософії приймати участь у підготовці наукових проектів на конкурси Міністерства освіти і науки України; - безпосередню участь у виконанні бюджетних та ініціативних науково-дослідних робіт.
---	--

Програмні результати навчання
<p><i>Знання та розуміння іноземної мови, вміння та навички використовувати її для представлення наукових результатів в усній та письмовій формах, розуміння іншомовних наукових та професійних текстів, вміння та навички спілкування в іншомовному науковому і професійному середовищах, вміння працювати спільно з дослідниками з інших країн.</i></p>
<p><i>Знання та розуміння теорії та методології системного аналізу, знання та розуміння етапів реалізації системного підходу при дослідженні процесів та явищ у економічних процесах, вміння та навички використовувати методологію системного аналізу у дослідженнях і їхньому узагальненні.</i></p>
<p><i>Знання та розуміння основних теоретичних понять у галузі інформаційних технологій та інформаційних систем. Знання методик та алгоритмів обробки великих масивів даних за допомогою інформаційних технологій. Вміння та навички використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, застосовувати інформаційні технології для обробки та аналізу результатів досліджень і їхнього представлення.</i></p>
<p><i>Знання основних понять математичної статистики та математичних методів моделювання. Вміння та навички застосовувати методи математичної обробки експериментальних даних та оцінки їх точності та достовірності.</i></p>
<p><i>Знання та розуміння методів наукових досліджень, вміння та навички використовувати їх на рівні доктора філософії.</i></p>
<p><i>Вміння та навички працювати з різними джерелами, вишукувати, обробляти, аналізувати та систематизувати отриману інформацію. Розуміння наукових статей у сфері обраної спеціальності. Вміння та навички працювати з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних, а також наукометричними платформами, такими як Web of Science, Scopus та ін. Вміння та навички відслідковувати найновіші досягнення та</i></p>

<p>знаходити наукові джерела, які мають відношення до сфери наукових інтересів здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії. <i>Знання, розуміння, вміння та навички використання</i> правил цитування та посилання на використані джерела, правил оформлення бібліографічного списку. <i>Знання та розуміння</i> змісту і порядку розрахунку основних кількісних наукометричних показників ефективності наукової діяльності (індекс цитування, індекс Хірша (h-індекс), імпакт-фактор. <i>Вміння та навички</i> аналізувати інформаційні джерела, виявляти протиріччя і не вирішені раніше проблеми або їх частини, формулювати робочі гіпотези.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> організувати творчу діяльність та процес проведення наукових досліджень.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> критично сприймати та аналізувати чужі думки й ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми, здійснювати критичний аналіз власних матеріалів.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> генерувати власні ідеї та приймати обґрунтовані рішення.</p>
<p><i>Знання, вміння та навички</i> розробляти та реалізовувати наукові проекти і програми у галузі дослідження.</p>
<p><i>Знання та розуміння</i> структури вищої освіти в Україні. <i>Знання та вміння</i> використовувати законодавче та нормативно-правове забезпечення вищої освіти. <i>Знання</i> специфіки науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи. <i>Знання та вміння</i> використовувати сучасні засоби і технології організації на здійснення освітнього процесу. <i>Знання та вміння</i> використовувати різноманітні аспекти виховної роботи зі студентами та інноваційні методи навчання.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> організувати творчу діяльність, роботу над науковими статтями та доповідями. <i>Вміння та навички</i> виконувати належні, оригінальні і придатні для опублікування дослідження. <i>Вміння та навички</i> організувати самоперевірку відповідності матеріалів дисертаційного дослідження встановленими вимогам.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> здійснювати ретроспективний аналіз наукового доробку у напрямі дослідження економічних систем.</p>
<p><i>Знання та розуміння</i> генезису розвитку наукової думки. <i>Вміння та навички</i> використовувати статистичні методи аналізу для встановлення тенденцій та динамічних процесів.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> планувати та управляти часом підготовки дисертаційного дослідження.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> проводити критичний аналіз різних інформаційних джерел, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів з урахуванням особливостей спеціальності.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> виявляти та вирішувати наукові задачі та проблеми у галузі дослідження. <i>Вміння та навички</i> формулювати мету, задачі, об'єкт та предмет дослідження. <i>Вміння та навички</i> формувати структуру дисертаційного дослідження та рубрикацію його змістовного наповнення, а також представляти власні результати на розгляд колег.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях. <i>Вміння та навички</i> брати участь у наукових дискусіях на міжнародному рівні, відстоювати свою власну позицію на конференціях, семінарах та форумах.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> публічно представляти, захищати результати дисертаційного дослідження, обговорювати їх і дискутувати з науково-професійною спільнотою. <i>Вміння та навички</i> використовувати сучасні засоби для візуальної презентації результатів дисертаційного дослідження.</p>
<p><i>Вміння та навички</i> брати участь у критичному діалозі. <i>Вміння та навички</i> зацікавити результатами дослідження.</p>

До розроблення програм з навчальних дисциплін, ведення навчальних занять, розробки завдань для поточного і підсумкового контролю якості знань здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, керівництва науковою складовою освітньо-наукової програми, державної атестації здобувачів вищої освіти допускаються викладачі, які мають науковий ступінь та вчене звання, мають досвід роботи у вищій школі, є авторами підручників, навчальних посібників за фахом, наукових публікацій, у тому числі у наукометричних виданнях, які відповідають спеціальності.

Навчальні плани підготовлені з урахуванням особливостей спеціальності 051 «Економіка», необхідності набуття здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії відповідних компетенцій відповідно до спеціальності, їхніх інтересів.

VIII Вимоги професійних стандартів

Освітньо-науковий стандарт підготовки докторів філософії у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» розроблено відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, з урахуванням вимог Галузевого стандарту вищої освіти – ГСВО МОН (наказ Міністерства освіти і науки України від 04.07.2013 р. № 895, введено у дію з 01.09.2013 р.); Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених Науково-методичної Радою Міністерства освіти і науки України від 29.03.2016 р., протокол № 3.

IX Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

А. Офіційні документи:

1. ESG [Електронне видання] – Режим доступу : http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
2. ISCED (МСКО) 2011 [Електронне видання] – Режим доступу : <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.
3. ISCED-F (МСКО-Г) 2013 [Електронне видання] – Режим доступу : <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.
4. Закон України «Про вищу освіту» [Електронне видання] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
5. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. – К. : Видавництво «Соцінформ», 2010.
6. Національна рамка кваліфікацій [Електронне видання] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

7. Перелік галузей знань і спеціальностей [Електронне видання] –
Режими доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-p>.

Б. Корисні посилання:

8. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів [Електронне видання] – Режими доступу : <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.

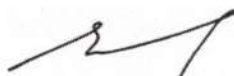
9. Національний глосарій 2014 [Електронне видання] – Режими доступу :
http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf.

10. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти [Електронне видання] – Режими доступу :
<file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>.

11. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Електронне видання] – Режими доступу :
http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.

12. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації [Електронне видання] – Режими доступу : http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf.

Керівник проектної групи
(гарант освітньо-наукової програми):

доктор економічних наук,
професор, декан факультету
менеджменту
Шебаніна О.В.